

Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi

Bakgrund

Promemorian innehåller författningsförslag som syftar till att förenkla och förtydliga regelverket för miljöbedömning. Det föreslås att införa tidsfrister för handläggning av ärenden som rör förnybar energi. Verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska kunna ses som ett allt överskuggande allmänintresse vid bedömning enligt 7 kap. miljöbalken. Förslag ges på att införa tidsfrister för handläggningen av ärenden som rör förnybar energi.

Sametingets synpunkter

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med syfte att förbättra de svenska samernas möjligheter som ursprungsfolk att bevara och utveckla sin kultur. Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland renskötselns intressen, vid nyttjandet av mark och vatten.

Sametinget har förståelse för att Sverige ska öka takten av produktionen för förnybar energi men om klimatomställning i det närmaste ensidigt ska ske genom förnybar energi gynnar det inte den biologiska mångfalden med dess kolsänkor. Vi ser det som oroväckande att det blir en sänkt ambitionsnivå för artskyddet och vattenkvalitén. FN:s klimatrappporter visar att vårt sätt att leva och konsumera i dag inte är hållbart. Här kan samiska näringar som renskötsel, jakt, fiske, slöjd, livsmedelsförädling och samisk turism bidra med värdefull kunskap om ekologisk och hållbar verksamhet, långsiktig och effektiv förvaltning av naturresurser, skydd av ekosystem och ekosystemtjänster samt biologisk mångfald. Omställningen kan heller inte ske på bekostnad av biologisk mångfald och den samiska kulturen med renskötselns behov av sammanhängande renbetesmarker. Enligt regeringsformen ska det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla sin kultur främjas. Renskötseln är basen i kulturen genom att kunna behålla och lära de samiska

språken, utveckla övriga samiska näringar som förädling och vidareförädling, turism etc. Renskötseln är en arealkrävande näring med behov av renbetesmarker eftersom renen är fritt betande och betar sig fram beroende av födan de olika årstiderna.

Sametingets synpunkter på genomförandet

Förnybar energi ska enligt förslaget ses som ett allt överskuggande allmänintresse. Förnybar energi kan dock inte stå över renskötselrätten som grundas på urminnes hävd.

Renskötselrätten är en civil rättighet med grundlagsskydd. Sverige är bunden av FN:s konventioner om mänskliga rättigheter som (ICCPR) och (ICESCR) samt konventionen om biologisk mångfald (CBD). Enligt ILO-konvention 169 och FN:s urfolksdeklaration krävs konsultation och informerat samtycke vid projekt som påverkar urfolks territorier – detta måste säkerställas även vid förenklade förfaranden. Högsta domstolen har i Girjasdomen uttalat att det är naturligt att folkrättsliga principer ges betydelse vid tolkningen av gällande rätt, även om något införlivande genom lagstiftning inte har skett.¹

Vi tillstyrker inte att förnybar energi ska ses som ett allt överskuggande allmänintresse vid bedömning enligt 7 kap. miljöbalken. Vi har ansvar att överlämna ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Vi kan inte lösa ett problem på bekostnad av naturen då vi skapar ett annat problem om det inte finns natur att överlämna. Det är viktigt att miljöprovningarna inte blir så förenklade att det förbises skada på den naturliga miljön.

Vi anser att det är viktigt att det finns transparens vid undantag från MKB. Vid remissförfarande och det finns undantag är det viktigt att den MKB som redan finns framtagen följer med handlingarna.

Beslut i detta ärende har fattats av Sametingets enhetschef Eli Larsdotter efter föredragning av samhällsplanerare Laila Öberg, avdelningen Samiska näringar

¹ NJA 2020 s. 3 p. 94